

i posebna premija osiguranja. U prvostepenom postupku, međutim, nije utvrđeno da bi takav ugovor bio zaključen između parničnih stranaka.

Tuženi doduše u odgovoru na žalbu iznosi novu činjeničnu tvrdnju da ima zaključen baš takav ugovor o osiguranju štete za vrijeme prijevoza i prijenosa u domaćem cestovnom prometu, te za to pruža i dokaz - fotokopiju ugovora o osiguranju - iz koje se vidi da je osiguranjem bio obuhvaćen i rizik kao što je ovaj zbog kvara na robu za vrijeme transporta zbog zakašnjele predaje robe na određitu. Međutim, ta okolnost se sada ukazuje suvišnom s obzirom da je u osnovi utvrđeno oslobodjenje odgovornosti tuženog prijevoznika za nastalu štetu iz uvodno spomenutih razloga ove drugostepene odluke.

Z.A.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. I-Sl-1291/76-2
od 30. IX 1976.

Vijeće: dr Ernest Vajić, Lida Horvat, dr Dušan Arneri

Prijevoz cestom - Zastara tražbine za plaćanje vozarine - Pravo vozara na vozarinu - Za vozara je irelevantan ugovor između pošiljatelja i primatelja s kojim se regulira dužnost snalaženja troškova prijevoza - Vozar, da bi bio obvezan prema tom ugovoru, mora na njega pristati - Vozar je dužan ispuniti tovarni list prema nalogu koji dobije od pošiljatelja - To se odnosi i na dužnost plaćanja vozarine sa strane primatelja - Primatelj je dužan platiti vozarinu i kada u tovarnom listu nije navedeno tko vozarinu plaća - Da bi vozar imao pravo zahtijevati naplatu vozarine od pošiljatelja, a koju je vozarinu morao platiti primatelj, mora se pokušati naplatiti izvršavanjem prava retencije na robu - I kada se prijevoz vrši na temelju okvirnog ugovora o prijevozu, zastarni rok za vozarinu svakog pojedinog međunarodnog prijevoza počinje teći po isteku triju mjeseca od dana zaključenja ugovora o prijevozu

Tužitelj je jugoslavenski vozar cestovnog prometa, a tuženi je poduzeće koje se među ostalim bavi isporukom industrijskih postrojenja.

U obrazloženju osnovanosti zahtjeva tužbe tužitelj je naveo da je tuženi naručio prijevozne usluge za svog inozemnog partnera i ovaj je odbio platiti vozarinu. Kako je dakle tuženi dao tužitelju netočne podatke o tome tko će mu platiti vozarinu, to je tuženi - prema shvaćanju tužitelja - dužan da mu te troškove plati. Tužitelj se pozvao na odredbe iz čl.55. i 58. Zakona o ugovorima o prijevozu u cestovnom prometu (Sl.list 2/74).

Rješavajući o osnovanosti zahtjeva tužbe prvostepeni je sud našao utvrđenim da je tuženi kao pošiljatelj robe dao tužitelju podatke za prijevozne isprave (za svaki pojedini transport) u kojima je naveo da prijevoz plaća inozemni partner. Tužitelj kao prijevoznik u momentu ispostavljanja međunarodnih prijevoznih listova nije mogao znati da podaci tuženoga nisu točni i da će inozemni primatelj odbiti da vozarinu plati. Prema stajalištu prvostepenog suda iz ovih je razloga tužbeni zahtjev osnovan u smislu čl.59. cit. Zakona, jer je tuženi na opisani način pričinio tužitelju štetu u visini utuženog iznosa.

Prvostepeni je sud održao u cijelosti na snazi navedeni platni nalog presudom koja je u dispozitivu navedena i obvezao je tuženoga na naknadu daljnjeg parničnog troška od din. 2.292,50.

Tuženi pobija presudu pravodobnom žalbom. Navodi razloge pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava.

Žalitelj ističe da prvostepeni sud uopće nije utvrdjivao a ni cijenio sadržaj ugovora koji je on zaključio s tužiteljem o prijevozu proizvoda tuženoga inozemnom kupcu, kao ni u tom ugovoru utanačeni način plaćanja prijevoznih troškova. Prema navodima žalbe kod nekih prijevoza vozarinu je do austrijsko-njemačke granice platio sam tuženi, a dalje njemački korisnik, dok je u drugim slučajevima cjelokupne prijevozne troškove bio dužan platiti njemački primatelj robe. Prije svakog konkretnog prijevoza tuženi je predavao tužitelju jednu kopiju svoje prijave o zaključenom poslu izvoza u kojoj je po toč.6. "paritet" bilo jasno naznačeno tko plaća prijevoz. Međutim, tužitelj je propustio na tovarnim listovima označiti tko plaća prijevoz, iako je od tuženoga o tome dobio decidirane podatke. Osim toga, ako je inozemni primatelj

robe odbio platiti prijevozne troškove, tužitelj je imao mogućnost ili da robu zadrži ili da ostvaruje svoje potraživanje tužbom protiv njemačkog kupca.

Nadalje je tuženi u žalbi naveo da ne stoji stajalište pobijane presude da je visina tužbenog zahtjeva među strankama nesporna. Već u prvostepenom postupku tuženi je osporavao visinu utuženog iznosa i naveo da je tužitelj dio prijevoznih troškova, koje je obuhvatio tužbom, ipak naplatio od njemačkog kupca. Na ovu okolnost žalitelj predlaže provodjenje dokaza knjigovodstvenim vještačenjem i saslušanjem svojih radnika kao svjedoka.

Napose, žalitelj navodi da je utuženo potraživanje zastarjelo u smislu čl.112. Zakona o ugovorima o prijevozu robe u cestovnom prometu jer potječu iz godine 1972. i iz početka 1973, a tužba je podnesena tek 10.I 1974.g.

Pozivajući se na sve ove razloge žalitelj predlaže da se pobijana presuda preinači i odbije tužitelja s tužbenim zahtjevom, podredno da se ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno sudjenje.

Drugostepeni sud je uvažavajući žalbu, ukinuo prvostepenu presudu i stvar vratio na ponovno raspravljanje iz slijedećih razloga:

Prvenstveno valja istaći da je prvostepeni sud ispuštio iz vida da se u ovom predmetu radi o sporu iz ugovora o prijevozu u međunarodnom cestovnom prometu i da prema tome ne dolaze do primjene odredbe Zakona o ugovorima o prijevozu u cestovnom prometu (Sl.list 2/74), jer one važe za prijevoz robe u cestovnom prometu u SFRJ, već da je potrebno primijeniti odredbe iz Konvencije o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom - CMR (Sl. list 11/58). Osim toga ovaj je drugostepeni sud utvrdio: da je činjenično stanje ostalo u ovoj pravnoj stvari nepotpuno utvrđeno u pogledu okolnosti koje su od odlučne važnosti za ishod spora.

Dosljedno tome valjalo je uvažanjem žalbe ukinuti pobijanu presudu i vratiti predmet prvostepenom sudu na ponovno sudjenje.

Polazeći od primjene propisa cit. Konvencije prvostepeni sud će najprije pristupiti ocjeni osnovanosti prigovora tuženoga o zastari. U tu će svrhu pozvati tužitelja da specificira i doprinese dokaze za koje prijevozne

usluge, odnosno po kojim izvršenim transportima traži od tuženoga plaćanje vozarine u okviru utuženog iznosa. S tim u vezi prvostepeni će sud utvrditi kada je tužitelj po tim pojedinim transportima primio od tuženoga nalog za prijevoz. Na osnovi u tom pravcu utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni će sud imati u vidu da u smislu čl.32. Konvencije zastarni rok za podizanje tužbe u vezi međunarodnog prijevoza robe cestom iznosi godinu dana i da je u konkretnom slučaju taj rok počeo teći po isteku triju mjeseca od datog naloga za svaki pojedini prijevoz. Stoga će prvostepeni sud utvrditi za svaku pojedinu izvršenu transportnu uslugu osnovanost navedenog prigovora tuženoga o zastari.

Ukoliko prvostepeni sud nadje da prigovor tuženoga nije osnovan ili da nije osnovan u vezi pojedinih izvršenih transportnih usluga, pozvat će tužitelja da doprinese dokaze po kojim^e međunarodnim prijevoznim listovima i tako navedenim podacima o plaćanju vozarine ostao nenaplaćen.

Valja istaći da se tužitelja kao vožara ne tiču ugovorni odnosi tuženoga kao prodavatelja s njegovim inozemnim kupcem u vezi plaćanja transportnih troškova, niti ga se tiče eventualna netočnost po tuženome navedenih podataka u tom pogledu u odnosnim prijavama o zaključenom poslu. Sigurno je da je tuženi dužan platiti tužitelju vozarinu u svim slučajevima u kojima je u prijavama o zaključenom poslu naveo da te troškove snosi on sam, odnosno u svim slučajevima u kojima je to medju strankama bilo dogovoreno.

Medjutim, tužitelj kao vozar ima pravo i dužnost ispuniti tovarne međunarodne listove kako mu to pošiljatelj naredi. Prema tome, ako je tužitelj u tovarnim listovima naveo u skladu sa podacima tuženoga da troškove vozarine snosi inozemni primatelj robe, a taj je odbio platiti vozarinu, tužitelj ne može od tuženoga tražiti plaćanje vozarine jer je bio dužan postupiti prema inozemnom primatelju robe u smislu čl.13, toč.2. cit. Konvencije. Dosljedno tome tužitelj je imao pravo da u slučaju da primatelj robe odbije platiti trošak vozarine iako je prema podacima u tovarnom listu bio to dužan učiniti, tužitelj je imao pravo da izvrši retenciju robe ili da ustane prema primatelju robe tužbom. Dapače i u slučaju da je u međunarodnom tovarnom listu ostala rubrika o plaćanju vozarine prazna, tj. nepopunjena i u tom slučaju postoji pretpostavka da je tu vozarinu dužan platiti primatelj

i stoga je i u tom slučaju tužitelj bio dužan da vozarinu od primatelja robe naplati ili da poduzme gore navedene korake u tom pravcu.

Iz svih ovih razloga prvostepeni će sud moći sa sigurnošću odlučiti o osnovanosti tužbenog zahtjeva tek na osnovi utvrdjenja gore navedenih činjenica i ocjene u tom pravcu provedenih dokaza.

L.H.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br.III-Sl-1050/76-2
od 6.X 1976.

Vijeće: Ivo Bešker, Petar Sremac, Stjepan Tisaj

Isprava na temelju koje se može izdati platni nalog - Aktorska kaucija - Ne može se izdati platni nalog na temelju privatne isprave koja nije ovjerena od strane nadležnog organa ili na temelju prijepisa isprave koji je ovjerio rukovoditelj ustanove - Takvom se ispravom ne smatra ugovor stranaka, pa makar je jedna od ugovornih stranaka strana osoba - Tužitelj, poduzeće s teritorija Republike Cipar, mora položiti aktorsku kauciju ako na teritoriju Jugoslavije nema nepokretne imovine ili druge imovine koja nije lako prenosiva a dovoljna je za pokrivanje troškova spora - Za vrijednost spora od 50.000 US dolara primjerena je aktorska kaucija u iznosu od 50.000 din. za svakog tuženoga

Tužitelj je pravna osoba inozemnog državljanstva (tvrtka iz Republike Cipar), a prvo i drugotuženi su organizacije udruženog rada jugoslavenskog državljanstva.

Sporna su između stranaka dva procesna pitanja.

Prvo, da li je na temelju neovjerenog pismenog ugovora stranaka od 27.XI 1974. godine, koji je priložen uz tužiteljevu mandatnu tužbu, prvostepeni sud mogao izdati predloženi platni nalog s obzirom na to da je po st.2, toč.2, čl.426 Zakona o parničnom postupku (Sl.list SFRJ broj 4/57, 52/61, 12/65, 1/75, 23/72 i 6/74) predviđeno da se platni nalog može izdati ili na temelju vjerodostojne isprave, a takvom se pored ostalog smatra i privatna